Huvudman

Aprendere Skolor AB (org.nr 556455-9523)
anne.soderstrom@aprendere.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasiesärskolan Min Skola Norsborg i Botkyrka kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Aprendere Skolor AB att senast 8 januari 2024 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd, tillgång till specialpedagogisk kompetens och att elever ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Aprendere Skolor AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Aprendere Skolor AB ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att samråd sker med psykolog, skolsköterska och person med specialpedagogisk kompetens vid utredning av en elevs behov av särskilt stöd om det inte är uppenbart obehövligt. Huvudmannen ska inkomma med en redovisning där det framgår hur många samråd som skett från 30 juni 2023 - 8 januari 2024. Av redovisningen ska det framgå vid vilka tillfällen samråd

har skett och vilka elevhälsokompetenser som deltagit vid respektive tillfälle. Om samråd inte har skett, ska huvudmannen redogöra för varför det varit uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § andra stycket skollagen)

2. Se till att det av åtgärdsprogram framgår vilka elever som har elevassistenter knutna till sig och att besluten om åtgärdsprogram innehåller en överklagandehänvisning. Se även till att åtgärdsprogrammen fortlöpande uppdateras när de har utvärderats. (3 kap. 9 § skollagen)

Tillgång till specialpedagogisk kompetens

1. Se till att eleverna på det nationella programmet har tillgång till specialpedagogisk kompetens (2 kap. 25 § skollagen).

Elever ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare

1. Se till att undervisningen bedrivs under ledning av legitimerade lärare som är behöriga för gymnasiesärskolan (anpassade gymnasieskolan). Huvudmannen ska inkomma med en redogörelse för vilka lärare som ansvarar för undervisningen i respektive ämne, anställningsavtal för berörda lärare samt underlag som styrker deras legitimation och behörighet alternativt, om någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga, deras erfarenhet och utbildning. Huvudmannen ska även i förekommande fall redogöra för skälen till varför huvudmannen bedömt att en undantagsregel varit tillämplig för lärare som bedriver undervisning med stöd av en sådan undantagsregel. (1 kap. 3 § samt 2 kap. 13 och 18 §§ skollagen, 2 kap. 27 § förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser tillgång till psykolog, bedömning och betygssättning samt extra anpassningar.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:1014) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden och utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2023 inlett en tillsyn av Min Skola Norsborg i Botkyrka kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Min Skola Norsborg följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, elevhälsans kompetenser och att eleverna ges undervisning av legitimerad och behörig personal.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer den 1, 22 och 23 februari 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram och anställningsavtal.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektorn och lärarna på det nationella programmet framgår det att rektorn beslutar att en pedagogisk utredning ska göras och att det är lärarna och kuratorn som ansvarar för att utreda elevers behov av särskilt stöd och skriva fram åtgärdsprogram. Lärare uppger vid intervju att skolsköterskan inte är involverad i arbetet med att ta fram åtgärdsprogram. En representant från elevhälsan uppger att skolans lärare med specialpedagogisk kompetens inte varit delaktig i arbetet med att ta fram åtgärdsprogram och att psykologen enbart används för att handleda personalen.

Skolinspektionen har gått igenom skolans tre åtgärdsprogram. Åtgärderna i åtgärdsprogrammen avser reducerad arbetstid, anpassat schema och lästräning samt att arbeta med strategier i problemlösning. Av inlämnad dokumentation och intervju med lärare framgår att ett åtgärdsprogram inte har uppdaterats sedan den 15 december 2021. En lärare uppger att de har missat att uppdatera åtgärdsprogrammet men att de har pratat och följt upp åtgärdsprogrammet sedan beslutet togs

samt att det har utvärderats två gånger tillsammans med elevens ena vårdnadshavare. Vidare framgår av intervjun att två elevassistenter på det nationella programmet är knutna till två elever men att detta inte har skrivits in i elevernas åtgärdsprogram. En lärare uppger att detta beror på att eleverna redan hade tilläggsbelopp för elevassistent när de kom till skolan. Vidare saknas det överklagandehänvisning i samtliga tre åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Aprendere Skolor AB inte uppfyller författningarnas krav gällande särskilt stöd. Av utredningen framgår att det finns brister gällande såväl att samråd inte sker med den medicinska, psykologiska och specialpedagogiska delen av elevhälsan vid utredning av elevers behov som att åtgärdsprogram inte utformas korrekt.

Av Skolinspektionens utredning framgår att varken psykolog, sjuksköterska eller person med specialpedagogisk kompetens har deltagit i tre utredningar av behov av särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer att det i förekommande ärenden inte kan anses som uppenbart obehövligt att samråd ska ske även med elevhälsans psykologiska, medicinska och specialpedagogiska kompetenser så att rätt åtgärder sätts in. Detta då det rör skolformen gymnasiesärskola och då t.ex. åtgärden reducerad studietid är en ingripande åtgärd.

Vidare gör Skolinspektionen bedömningen att det finns brister i Aprendere Skolor AB:s arbete med särskilt stöd, när det gäller utformningen av åtgärdsprogram. Skolinspektionens utredning visar att det saknas överklagandehänvisning i samtliga åtgärdsprogram och att det inte skrivits in i två elevers åtgärdsprogram att de har

elevassistenter knutna till sig. Det framgår vidare att ett av åtgärdsprogrammen, som upprättades i december 2021, inte har uppdaterats efter att uppföljning skett.

Tillgång till specialpedagogisk kompetens

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att det på skolans nationella program saknas tillgång till specialpedagogisk kompetens. Av intervju med lärare och representanter för elevhälsan framgår att de kan lyfta frågor och funderingar med speciallläraren på det individuella programmet men att denna person inte har något uppdrag på det nationella programmet utifrån sin specialpedagogiska kompetens.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasiesärskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses (2 kap. 25 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Aprendere Skolor AB inte uppfyller författningarnas krav avseende tillgång till specialpedagogisk kompetens för eleverna på det nationella programmet. Utredningen visar att det på skolans nationella program inte finns någon person med specialpedagogisk kompetens anställd och att elevernas behov av specialpedagogiska insatser därför inte kan tillgodoses.

Elever ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare

Av inkommen dokumentation och intervjuer med lärare och rektorn framgår att undervisning bedrivs av två personer som har tillsvidareanställning som elevassistenter.

En elevassistent undervisar på det nationella programmet i hemkunskap i årskurs 1–2, idrott och hälsa i årskurs 1–4 och estetisk verksamhet i årskurs 1–4 två dagar i veckan. Elevassistenten har arbetat på skolan i tolv år och är utbildad till fritidsledare och bildpedagog.

Elevassistenten på det individuella programmet undervisar fem dagar i veckan i alla ämnesområden förutom det estetiska. Elevassistenten har arbetat på skolan i fyra och ett halvt år och undervisat i tre år. Hen är utbildad till ridlärare.

Rektorn uppger att huvudmannen utannonserat tjänsten på det nationella programmet i början av läsåret men att skolan inte fick några sökande när tjänsten låg ute. De fick därefter en sökande som hade musik som specialisering vilket de inte har på skolan. Gällande tjänsten på det individuella programmet så hade den vid tidpunkten för tillsynen inte utlysts.

Av intervjuer med lärare framgår det att samtliga ämneslärare på det nationella programmet saknar speciallärarexamen med inriktning mot utvecklingsstörning. På det individuella programmet har en av lärarna en speciallärarexamen med inriktning mot utvecklingsstörning.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får som huvudregel bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Enligt bestämmelsens andra stycke får en sådan person bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap. 18 § första stycket skollagen)

Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det. Finns det ingen sådan person inom huvudmannens organisation bör huvudmannen göra ansträngningar för att rekrytera en legitimerad och behörig lärare. Visar det sig sedan saknas sökande med legitimation och rätt behörighet får en annan lärare tillfälligt bedriva undervisningen. (Prop. 2010/11:20 s. 84 f.)

Behörig att undervisa i gymnasiesärskolan (anpassade gymnasieskolan) i andra ämnen än yrkesämnen är den som är behörig att undervisa i grundsärskolan (anpassade grundskolan) enligt 2 kap. 13, 14, 14 a, 15 eller 15 a §.

En lärare som avses i första stycket är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i grundsärskolan.

Läraren är dock även behörig att undervisa i andra ämnen eller ämnesområden för vilka lärarens kompetens är relevant. (2 kap. 27 § förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Aprendere Skolor AB inte uppfyller författningarnas krav gällande att elever ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare.

Av utredningen framgår att personal som inte är anställda som lärare bedriver undervisning i stor utsträckning. En assistent bedriver undervisning på det individuella programmet inom alla ämnesområden förutom det estetiska fem dagar i veckan och en annan elevassistent bedriver undervisning på det nationella programmet i hemkunskap, idrott- och hälsa och estetisk verksamhet två dagar i veckan. Skolinspektionen gör bedömningen att det är en brist att huvudmannen använder personal som inte är anställda som lärare för uppgiften att bedriva undervisning. Bristen blir särskilt allvarlig när det inte finns vare sig legitimerade lärare med speciallärarexamen mot utvecklingsstörning på det nationella programmet eller specialpedagogisk kompetens i elevhälsan.

Utredningen visar vidare att huvudmannen inte har gjort något försök att rekrytera en behörig lärare till det individuella programmet. Vid läsårets start har försök gjorts att rekrytera en legitimerad lärare till det nationella programmet. Vidare så är enbart en lärare behörig för skolformen. Skolinspektionen bedömer att Aprendere Skolor AB därmed inte uppfyller förutsättningarna för att få tillämpa undantag från krav på behöriga och legitimerade lärare. Skolinspektionen konstaterar att Aprendere Skolor AB vid Min Skola Norsborg i flera fall och under en längre tid använt sig av lärare som är obehöriga och som saknar legitimation i strid med de krav som följer av skollagens bestämmelser om lärare.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Aprendere Skolor AB:s verksamhet vid Min Skola Norsborg uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd, tillgång till specialpedagogisk kompetens och att elever ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare. Det finns därför skäl att förelägga Aprendere Skolor AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Tillgång till psykolog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inlämnad dokumentation framgår att skolan har ett avtal med en psykolog. Avtalet tecknades den 6 februari 2023. Av intervju med lärare framgår att de aldrig har träffat deras psykolog eller att det var flera år sedan skolan hade en psykolog. Lärare uppger även att det finns ett behov. Rektorn säger att psykologen är ny och att de tidigare har haft tillgång till psykolog via Attundahälsan. Av intervju med rektorn och en representant från elevhälsan framgår att psykologen ska ansvara för att handleda lärarna på skolan en dag i april om den lärande hjärnan och psykisk ohälsa i skolan.

Rättslig reglering

För eleverna i gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. (2 kap. 25 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Bedömning och betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare framgår att om den undervisande läraren inte är legitimerad sätts betyget tillsammans med en legitimerad lärare.

Rättslig reglering

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. (3 kap. 16 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Elever ges stöd i form av extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, representanter från elevhälsan och rektorn framgår att elever som befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas ges stöd i form av extra anpassningar. Lärare uppger i intervju att alla elever har extra anpassningar och rektorn uppger i intervju att extra anpassningar sätts in ständigt med tanke på skolformen. Av intervjuerna framgår exempel på extra anpassningar som elever vid skolan är i behov av och ges. Exempelvis i form av bildstöd och tecken, time-timers, kulramar och lästräning.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, resultat på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet (3 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Otto Swedrup.

Utredare Charlotte Rosengren har varit föredragande i ärendet.